

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۱۵ اپریل ۲۰۲۳

یونس نگاه

منابع معدنی افغانستان چقدر مهم است؟

از ارزش معادن افغانستان بسیار گپ زده می‌شود. کسانی آن را خیلی مهم و دلیل اصلی علاقه مندی کشورهای کلان به مداخله در کشور ما می‌دانند، عده‌ای می‌گویند این معادن در اقتصاد جهانی آن قدر ارزش ندارد که تأثیرات ژئوپولیتیک داشته باشد و بر تصامیم کلان قدرت مندان اثر بگذارد.

سال‌ها پیش وقتی اعلام شد که ارزش مواد معدنی افغانستان حدود یک تریلیون دلار امریکائی است، راستش من هم به نظرم رسید که چندان سرمایه نیست که ملک ما را به معادلات کلان سیاسی گره بزند. در جهانی که شرکت‌های چندصد میلیارد دلاری بسیار دارد، بودجه نظامی برخی کشورها صدها میلیارد دلار است، این معادن که دو یا چند بودجه نظامی یک مملکت شود، چندان سرمایه هنگفت هم نیست.

ولی پسان‌ها پیش خود این‌طور حل کردم که در تعیین قیمت معادن یک چال شرکتی و تجاری وجود دارد که اگر به آن توجه نکنیم، متوجه ارزش واقعی معادن نمی‌شویم. آن یک تریلیون دلار ارزش خام و در زمین معادن است، نه ارزش پروسس شده آن در بازار. ارزش مواد خام معدنی در خاک، و ارزش مواد پروسس نشده زراعتی در باغ بسیار کمتر از ارزش واقعی آن‌ها در بازار و هنگام مصرف است. مثلاً تریاک را در نظر بگیرید.

در یک مقاله‌ای که هفته قبل در هشت صبح نشر شد، آمده است که کشت کوکنار در افغانستان حدود یک میلیارد دلار برای دهقانان ارزش دارد. وقتی به دست پروسس‌کنندگان و قاچاق‌بران داخلی می‌رسد ارزش آن ۴ میلیارد دلار می‌شود. زمانی که این مواد به آخرین حلقه زنجیره عرضه می‌رسد، ۷۰ میلیارد دلار می‌شود.

این‌طوری اگر حساب کنیم، معادن افغانستان هم پول زیاد می‌شود. بین علمای معادن اختلاف وجود دارد، خارجی‌ها می‌گفتند یک‌هزار میلیارد می‌ارزد، تعدادی از انجیران داخلی می‌گفتند سه‌هزار میلیارد می‌ارزد. عده‌ای می‌گویند آنچه سروری شده همه معادن و مواد معدنی افغانستان را شامل نمی‌شود، ضمناً قیمت‌گذاری هم نسبی است و با گذشت زمان ارزش‌ها تغییر می‌کند و احتمال دارد این معادن بیش از سه‌هزار میلیارد دلار بیارزد.

فرض کنیم همان سه هزار میلیارد درست باشد. این معادن اگر بیشتر از تریاک در بازار، بعد از پروسس و در آخرین مرحله عرضه ارزش خلق نکند، کمتر خواهد بود. پس، سه تریلیون ما، ۲۱۰ تریلیون یا شاید ۳۰۰ تریلیون بازار خواهد شد. این طوری اگر ببینیم، سرمایه کم نیست!

اگر افغانستان بتواند مانع غارت معادنش از سوی چین و دیگر زورمندان جهانی شود و ما بتوانیم در پروسس و استفاده صنعتی از این مواد هم نقش بازی کنیم، آن وقت سرمایه قابل توجه می شود. اگر حکومت منتخب و اداره متمایل به عدالت هم داشته باشیم، با این سرمایه می توانیم زیربنای زندگی مرفه و عادلانه ای را در کشور ایجاد کنیم.

اگر صرفاً به چشم پول و دارائی چورشدنی به این معادن نگاه شود، ارزش چندانی ندارد و در چند دهه خاکفروشی، غارت و دزدکان می توان همه اش را بریاد داد و بعد از خود فرزندان زده و زخمی، دودزده و گرسنه در میدان ماند.

ولی اگر بتوانیم حکومت مردمی ایجاد کنیم و از معادن استفاده درست نماییم، دارائی بسیار مهم و سرنوشت ساز خواهد شد.